

I an gratè la nôstra Madunéina

Nuèter a s iludèven che la nôstra Madunéina, qualla ch' l'èra murè sàtta al purdghén dla cà dal Sustàggn di Gràs, l'avèss una spèzie ed garanzi, parché l'èra pôc visèbbil e pò, con cl aspèt acsé "puvràtt", con cl'invarnisadûra un tant al chillo, a cardèven ch'la n psèss brîsa fèr gâula ai gratón.

Al n é brîsa stè acsé: socuanti stmèn indrî *ignoti ladri* i l'an dstachè dal mûr e fòrsi ràtta parché avân catè dâl schîz par tèra. Sicuramânt as é tratè ed zânt ch'i cgnòssen âl nôstri abitûdin e ch'i i én arivè con una schèla, parché la Madunéina l'èra murè a pió ed dû mèter d altazza.

Nuèter a sperân che a chi pûrz ch'i l'an purtè vî ai pòsa capitèr d incôsa, anzi: d incuséssima!

...l' èra acsé...

...adès l'é acsé.

Dâu firum nôvi

Pròpi acsé: la scuèdra di colaburadûr dal Pânt dla Biânnda la se slèrga! L'é stè la Nôccia d Bastèl (Anna Bastelli) che pûc dé fà, ala Famajja Bulgnaisa, la m à détt ch' l'avèva una ciôpa ed nómm da prupórr. Détt e fât: al dé dâpp am é arivè socuànt racónt ed dâuga bôna, firmè da Nadia Corticelli e Alberto Garagnani. Bânvgno a tótt e dû e... grâzie!

Al ninén

Quand mé ai era cénna, d estèd, a m piàsèva ed stèr in canpâgna a cà dai mî nûn.

Mé ai èra l'ónnica anvudéina e a m arcôrd che, quand as tratèva ed turnèr a cà, mé, aiutè dal nôn, a m arpiatèva int la stâla o sâtta al let. I mî i um zarchèven dapartótt e, sicómm ch'i n um catèven brîsa e i avèven da ander a lavurèr, i um lasèven lé.

Un dé, a gèva avoir un trî ân, ai èra un gran sgunbéi int la câurt, i èren tótt alîgher e afazindè parché i arénn mazè al ninén. Alâura a vlèva cunvénzer al nôn ch' l' um fèss vâdder cum i fèven. Mo ló an vlèva brîsa parché al gèva ch' al n èra brîsa un spetâcuel adât a di ragazû. Mo sicómm che mé ai èra una gran ciacaréina e andèva sänper drî, par fèrum stèr trancuèlla as fé strapèr la prumassa ch' al m arèv purtè a vâdder vèrs sîra, quand i avèssen bèle fât incôsa.

Am tôls par la manéina e am purtè a vâdder cus' i avèven cunbinè. Mo quand a vdé tótt cal mazèl, pîz ed chèren a sbindlón e dal sangv dapartótt, a m fé tótt sèria e a i gé:

– *Mo tio nonno, mo che brutto lavurirro che hai fatto!*

Al nôn, fén ch' l' é stè al mând a m l à sänper cuntè, con un pôc ed magân.

Nadia Corticelli

I scudètt

A mé, che ed fùddbol a capèss pròpi pôc, quand ai ò vèsst i filmè di tifûs iuventén ch' i fèven fèsta pr al scudàtt apanna vént, am é vgnó in amânt che al menefreghîsum itagliàn pr âl raiguel, âl lazz e la legalitè l é arivè

parfén int una fèsta par la vitòria. A vói dîr: i scudètt dla Juvéntus quant èni, ventnôv o trantón? Sé parché, a Turén, la Sozietè, l alenadâur, i zugadûr e i tifûs i an urganizè una gran fèsta pr avoir vént 31 scudètt. St mântèr, invèzi, la Federaziàn, i giurnî spurtív e tótt al mând dal spòrrt i dîsen che, st ân, la Jûve l' à vént quall di ventnôv canpiunèt. Al mutív l é che, cum i an stabilé i giòddiz e i pruzès, dû scudètt i èren stè vént con di trócc. E, pròpi par quall, i fónn cavè vî ala Jûve e cunsgnè a un'ètra scuèdra. Mo, in ucasian ed ste ûltum scudàtt, cal fatâz l é dvintè còmm s' an fòss mâi suzès. Bân alâura cãli ètri scuèder cus' arénni da dîr? E csa vòlel dîr fèr fèsta par 31 scudètt? Am é d avîs ch' al vójja dîr «*mé zugadâur, mé alenadâur, mé Sozietè, mé tifâus, a m n in sbât i sunâi! A m n in frèg dla legalitè, di pruzès e dâl cundâm*». Purtròp am vén da pinsèr che ste cunpurtamânt al séppa al spèc' ed quall ch' suzèd int l' Itâglia intîra dóvv trûp pîz grûs, apanna ch' i pôlen, i fan cal câz ch' ai pèr. Fòra che i pôver scarpón, as capèss, ch' ai tâcca sänper ed subîr e raiga. Am pèr ed vâdder Alberto Sordi quand int al fillm *Il Marchese del Grillo* al dîs: *io so' io e voi nun siete un cazzo...*

Ecco, am srèv piàsó che quèlc d ón, quèlca urganizaziàn spurtíva, quèlca federaziàn o soja mé, l avèss avó quèl da dîr, quèlca crèttica da fèr parché pôchi bâl: i scudètt dla Jûve i én 29 e brîsa 31. Moché, gnînta, tótt zètt, vâ bân incôsa. Acsé l ûltum pinsîr malincònic ch' am vén da fèr l é quasst: a fòttbal i zûghen miglion ed cínno e ragazzlètt e stra i pió inpurtànt valûr dal spòrrt ai arèv da èser al rispèt dâl raiguel, la giustèzzia, la lealtè.

E i gran zugadûr, i canpión, âl Sozietè pió famâusi i n arénn da èser un esânpi par tótt? Siché dãnca, quand i an avó una cundâna pr avoir fât di balutén, i n arénn da cunpurtères con umiltè e arcgnòsser i sù sbali? Invèzi i fan còmm s' n fòss suzès gnînta, i fan prezîs al Marchese del Grillo. Eh sè, l' âcua la vâ a Padèren!

la Taraghéggna (G. L.)

Liber Paradisus

(Secànda e ùlta pèrt)

Dàpp a paracci àur as truvé sàtta a una gran mûra e al capé d'èser arivé, quall l'èra al mûr che i Bulgnîs i èren drî a tirèr só par difànder la zitè, còmm ai avèva spieghè Bastiàn. Pasè sàtta un gran èrc as truvé in mèz a un tananài ed zànt e bìsti: cavalîr ch'i pasèven al galòp in vatta ai sù cavâl, con la zànt ch'i se strichèven atais ai mûr pr an èser tòlt sàtta; chèver, ninén, galén, ch'i girèven in mèz ai strادلén, andànd a rîsg ed fèrel caschèr; una dòna, d'in vatta al óss, la bucé in strè un calzaider d'âcua lèrza... Minghén, sánza fiè dala pòra, as mité a quèrt sàtta al pôrdg ed laggn d'una caslatta. La sghéssa la s'fèva sénter, al pan e al furmâi i èren finé da un pèz, an savèva in dóvv andèr e as mité a sèder par tèra cruvàndes la fàza col man.

- *Ragazèl, ragazèl!* - un òmen l'èra achinè vèrs ed ló - *Stèt mèl?*

Al ragâz an arspundèva brîsa, alâura l'òmen al le fé andèr dānter ala sò butaiga, al le fé sèder e al ciamé la mujêr ch'la i purtéss quèl da magnèr. Quand Minghén l'avé magnè, Iâcum, quasst l'èra al nómm dl'òmen, ai dmandé chi al fòss e d'in dóvv al vgnéss. Minghén ai cunté ch'l'èra vgnó vî dal sò padrån e ai dmandé s'l'èra pròpi vaira ch'i avèven liberè i servitûr...

- *L'è vaira* - l'arspundé Iâcum - *la Cmónina l'è riscatè tótt i servitûr pagànd dîs franc ai sù padrón, mo té t'è fât bãn a vgnîr vî ed nòt, parché a sò che dimónndi padrón i zairchen d'impedìrel. Adèsa però té t'è bisâggn d'un lavurîr: mé a lavâur al curâm, a fâg i stivèl, àl sèl, àl brai pr i sgnâuri... Ai ò pròpi bisâggn d'un ajût, mo in canbi a t'pòs dèr sâul da magnèr e da durmîr. I sgnâuri i n'én brîsa tant generûs! Mo in cal mānter t'inpararè l'amstîr! Adèsa al stà a té, ragâz, dîrum s't azèt o nâ...*

A Minghén an i parèva vaira ch'ai fòss capitè tanta furtónina, cla caslérina ed laggn, près al bûs in dóvv l'avèva durmé con Bastiàn, la i parèva una cà reèl. E la sîra, int la coccia preparè dala Rusénina, atais al camén, in cusénina, al s'indurmintèva sintànd anc al calursén dila zànder tavvda. Minghén l'inparé prèst l'amstîr e al fò ed gran ajût a Iâcum, che ormâi al le

tratèva cunpâgna un fiòl. La dmanndga, dàpp ala Massa, l'andèva in grî par la zitè, maraviè dal sâu tanti târr. Girànd al stèva dimónndi aténti a n'capitèr in mèz a una quèlca lît ed qualli che, a chi ténp, àli insanguèven la zitè. Parché Minghén al n'èra brîsa dimónndi curagiâus, mo anc parché cäl lôt fra i Žeremî, partigèn dal Pèpa, e i Lanbartâz, dala pèrt dl'Inperatâur, i riguardèven àl famai di sgnâuri, o i popolàn ch'i s'vlèven mèttir in mässtra. Ló adèsa al n'avèva brîsa di padrón, e al n'avèva inción òblig.

St mānter, sàtta la guîda ed Iâcum, al dvintèva sänper pió brèv int l'èrt ed lavurèr al curâm e l'inventèva di nûv urnamént e däl nòvi fâurum, pr àl sèl, àl zénng', i stivèl e àl schèrp; acsé i cliènt dila budghénina i carsénn ed nómm e d'inpurtanza, e anc al guadâgn. Iâcum, da brèv òmen, al capé che al mèrit l'èra ed Minghén, e al taché a fèr a mèz dl'óttil. A Minghén, ch'al n'avèva mâi véssst un bajòc, ai parèva ed tuchèr al zîl con un did e al pinsé ch'ai èra vgnò al mumânt ed presentères, da lèbber, al pèder dila Marièna. Al dmandé a Iâcum al parmäss d'andèr vî par dū dé parché al vlèva anc andèr a catèr Bastiàn. Mo, pôc prèmma dila partänza, l'incuntré ón di servitûr dal Castèl, anca ló vgnó in zitè:

- *Brîsa turnèr, Bastiàn l'è môrt dàpp pôc ch't'î andè vî, e la Marièna l'è spusè un valvasén ed Sò Sgnurî. Sò pèder al se stémma con tótt pr al gran matrimòni fât dala fiòla, mo la Marièna l'è tratè cunpâgna una sèrva da sò maré. S't la vdéss t'an l'arcgnussrèss brîsa, tant l'è invcè... Té t'è avó furtónina, stà què in zitè, al Castèl t'an è pió gnînta da fèr... Mé invèzi a difànd un gran sgnâuri ed sta zitè, e tótt i dé a métt a rîsg la mî vétta...*

Minghén al chiné la tèsta: al sintèva un gran dulâur par la perdîta dila sò dòna e dal sò amîg, mo al capé che l'òmen l'avèva rasân e an turné mâi pió al Castèl.

Ala môrt ed Iâcum e dila Rusénina l'eredité cà e butaiga. Al tulé mujêr, l'avé di fiû, l'andé d'lóng a lavurèr e al paghé àl tås: insâmma, al canpé da òmen lèbber, grâzie a cla dezisiàn dal Cunsèlli dal Pòpol ed Bulâgna di trî ed zógggn dal 1257, ala fèn ed tratatîv lónghe e difézzili, duré un ân. Dezisiàn

ch'la fé dvintèr lèbber 5855 servitûr, mo ch'la n's preoccupé brîsa ed stabilîr un nòv rapòrt ed lavurîr stra i servitûr liberè e i padrón. Al parèva quèsi che cla dezisiàn la fòss stè tólta pr aumentèr al nómm ed quî ch'i paghèven àl tås, parché i servitûr i n'èren brîsa tasâbil, mo i lèbber sé. Intinimòd un quèlc vantâz, col pasèr dal tån, ali é sänper quand i valûr dila libartè e dila giustèzzia i vénnen méss par d'sâura a ògni ètra consideraziàn, e anc i dóbbi só i mutîv dila liberaziàn di servitûr i n'an brîsa intachè al valâur däl prèmmi paròl dal liber ciamè *Paradîs*:

“Ottimamente si agisce se gli uomini, che la natura ha creato liberi e il diritto delle genti ha fatto schiavi, vengono restituiti alla libertà in cui sono nati. Perciò la nobile città di Bologna, che memore del passato e protesa verso il futuro, ha sempre combattuto per la libertà, ad onore di Gesù Cristo, nostro redentore, ha riscattato tutti coloro che nella città e nella diocesi erano vincolati alla condizione servile.”

Däl paròl beléssimi el vâldi par sänper. L'è una bujè che pròpi i destinatèri ed cäl paròl, cunprais al nòster Minghén, an savànd brîsa lèzer, i n'i psénn mâi cgnòsser.

Maria Luisa Giannasi

(trad. in bulgnais dala Nócchia d Bastèl)

Àl fòl dila Nóna Nócchia

Àl frèvel

Quand al pränzip Chichén, con la sò màma, al sò papà e la sò amîga Chechè, l'arivé int al pajais söl muntâgn, al vdé che là an i èra brîsa la curänt elètrica, e gnanc àli automobil e i termosifón. La zànt i se dspustèven da un sît a cl'èter a pî, opûr, se la distanza l'èra dimónndi, con di bruzén tirè da sumarén o cavalén. Àl cà àli èren iluminè dal candail o dai lómm a petròli, e arscaldè dala laggna ch'la brusèva int i camén.

Un dàpp mezdé Chichén e la Chechè i fónn pròpri mandè dala màma a cójjer dila laggna int al bòsc.

- *A m'arcmand, an v'farmèdi brîsa par la strè, parché la laggna l'è finé, e stasîra an pòs brîsa cûser la mnèstra par vuèter e pr al papà. E n'andèdi brîsa fòra dal sintîr, parché a prèssi pèrdruv!*

I fangén, cuntént ed cl'incumbänza ch'l'i fèva sénter grand, i prumiténn ed fèr pulíd e, con äi sâu panîri ed vénc in vatta al spâl, i s n andénn int al bòsc. In prinzéppi dla laggna an i n èra brîsa. Ai èra però, ed banda dal sintîr, tanti pianténni ed frèvel che, a livèr só äi fói, i mustrèven una gran móccia ed fravlénni. I n fónn brîsa bón ed resésster ala tentaziàn:

- *Tant l'é anc prest!*

E i tachénn a magnèr. Äi fravlénni äli èren deliziâusi, i se dsfèven in bâcca con al sô sughén dâulz. Acsé, una frèvla drî a cl'ètra, dâpp un bèl pèz i s adénn d'avair fât puchéssma strè, e dla laggna an s'in vdèva gnanc.

I slunghénn al päs anc se, ògni tant, i n psèven brîsa fèr da manc ed cójjer e magnèr una quèlca fravlénnia. Fenalmänt i truvénn dla laggna, i tachénn a stianchèr äi brucadénni sacchi e a rinpîr äi panîri. Mo la sîra l'avèva bèle tachè a slunghèr äi sâu ämber sâtta al bòsc. I se sgagiénn a finîr al lavurîr e, quand fenalmänt äi panîri äi fónn pénni, i turnénn a ciapèr al sintîr vérs cà. Int al bòsc l'èra ormâi bûr, a se vdèva arîsg un pôc ed lûs sâul a guardèr al'èlta, pió só däl zém di älber. I s ciapénn par man e i zarchénn ed scarpinèr pió svèlt ch'i psèven, anc se al pais dla laggna in vatta al spâl al i frenèva un pôc. I arivénn a una bifurcaziàn dal sintîr:

- *T arcòrdet da che pèrt a sän vgnó? Secãnd té avagga d'andèr a man drétt a a man stanca?*

Inción di dû as l arcurdèva. I s miténn a séder in vatta a un säs pr apusères e, dâpp un pôc, i s inviénn vérs man drétt. Mo, gîra che té gîra, al sintîr an finèva mâi e al bòsc as fèva sänper pió féss; i pî i s ingatièven e i n arivénn pió d'âura d'andèr inanz.

- *Bisâggna ch'a turnâmen indrî, Chichén, avèven da tôr cl'èter sintîr!*

- *Sé, Chechè! Mo cum faggna a truvèr al bîvi con ste bûr sänper pió féss?*

Tótt int na vólta i sinténn una sbatrî d'èli in vatta al sô tèst e i s afarménn pén ed pòra. Só una bròca bâsa ai èra un gròs usèl con dû gran ûc' spalanchè só una spèzie ed fâza bianca.

- *L é un barbazâgn, Chechè, n'avair pòra. Vén, andän.*

I turnénn a pedghèr, e ancâura i sin ténn ancâura la sbatrî d'èli e i vdénn l usèl in vatta a una bròca dnanz da

lâur.

- *Andänni drî, Chichén, fòrsi as vól insgnèr la strè!*

Al barbazâgn al vulèva inanz da lâur e, quand i armagnèven indrî, al s afarmèva só una bròca còmm par stèri d'asptèr. Adèsa al sintîr l'èra bèl lèrg e lèbber e, andänd ed lóng, i arivénn prèst al lémmi dal bòsc. L'ültum riflès dal dé ai fè arcnósser al prè dnanz da cà. Al barbazâgn al fé un gîr in tänn d cme par salutèri e pò, con un'ültma sbatrî d'èli, al sparé int al bòsc.

- *Chichén! Chechè! Dûv sîv?*

Äli èren äi vâus dal papà e d chi èter òmen dal pajais ch'i èren drî a ciamèri. I capénn ch'l'èra stè organizè una batûda par zarchèri e i s n adénn d'avairla fâta pròpi gròsa! Èrel fòrsi méi inbusères in cà a zarchèr l'apòg' dla mâma? I n fénn brîsa a tänp a dezîder che una vâus la svarslé:

- *I én qué, vgnî tòtt!*

I fónn zircundè dai òmen, iluminè dal lantèren: dû fangén pén ed pòra, stóff pr al pais däl panîri, i pâgn strazè, äi ganb sgranfgnè dai spén. I s truvénn str'al brâza dal papà, e äi sâu man, invèzi ed dèri äi sculazè ch'i s asptèven, äi i tuchèven dapartótt, par cuntrulèr ch'i fòssen san e tòtt intîr. Pò ai arivé la mâma, che con i sù bès la i sughé äi lègrum ch'äl savèven ed frèvel.

Cla sîra, dnanz al calursén dla laggna ch'la brusèva int al camén, con l'udâur dla mnèstra ch'la bujèva in vatta al brès, Chichén, insämm ala sô amîga Chechè, al prumité ala mâma e al papà che, a andèr inanz, l'aré sänper dè amänt.

la Nöccia d Bastèl

Miss bulgnaisi

In prinzéppi dal Novzänt, tòtti äi bèli ragâzi ch'äl s mitèven in léssta ai cuncûrs ed blazza, äi fónn ciamè dai urganizadûr *Regine del Mercato*. Chisà pò parché? As prèv anc pinsèr che cäl sturnèli äi fòssen cunsidrè còmm una marcanzî. Ai 28 ed Mèrz dal 1908, al teäter Contavâl ai fò una sfilè ed tòtti äi cuncuränti pr al téttol ed *Reginetta* e, dâpp una gran discusiàn int la Giurî, äi avanzé in gâra dâu gran blazz bulgnaisi: una gran murâza ch'la stèva ed cà in Bâurg Pulais al nómmer ón, *Anna Te-*

sti, e una biânnda dla Vî d Mèz ed San Martén (*Via Marsala*) ch'la fèva la sarténna e l'avèva nómme *Margarétta Saetti*. Vinzé al téttol la prémma con 308 vût, cânter ai 204 méss insämm dala biânnda. As dîs che la proclamaziàn la fò lónge parché un zúvnot ch'fèva pèrt dla Giurî al n in vlèva savair ed fèr vénzer ónna o cl'ètra: al s èra incapuné ed fèrli vénzer tòtti e dâu ala pèra e pò, pòst ch'äl stèven ed cà in dû tugûri dscalatrè, al vlèva purtèrli a cà con ló. A cal tänp che là, difaränt dal dé d incû, cäl blazz äi s presentèven tòtti fté da chèp a pî e però, anc alâura, äli eleziàn äi s fèven con däl batâli da santufèzzi.

Quarant'ân dâpp, dal 1948, a Bulâggna, véns elèta *Miss Emilia* una gran bêrta ed nómme *Ornella Zamperetti*. I n l avessen mâi fât! La mamà dla secãnda clasifiche la tachè a fèr di vérs, pió incazè d un sumâr ch'l'avéss una brèsa int al cûl. La rujèva che sô fiòla l'èra móllt pió bèla, che li-là la n èra gnanc al sô tarzanèl, che chisà cus l'avèva inpruméss pr arivèr d'âura ed vénzer... e una secuânza ed quî ed sta pòsta. I pruvénn in tant ed calmèrta, mo lí la tirèva d lóng a fèr di vérs, tant che i urganizadûr i fónn custrétt a ciamèr la *Celere* e quî ed Pulózz i la purténn ed pais fóra dal teäter. Anc d'ed sâtta al pôrdg, sta mèder cunbatänta la svintlèva in fâza a tótta la zänt una bragatta ch'la gèva èser quâter zentémeter par dimustrèr che sô fiòla, con cal físic parfèt, la psèva méttres indòs cal francbâll e fères lûser al pail pió ed tòtti cälî ètri.

In ste argumänt an s pòl brîsa dscurdères cla bulgnisèinna ch'l'à da èser cunsidrè la prémma Miss Bulâggna dla stòria. Al «fòrsi» l'é d òblig, mo l'antènè ed tòtti äi nòstri *Miss* la prèv èser stè la fiurèra dal Cafâ del Siänz (*Caffè delle Scienze*) che, dal gran ch'l'èra bèla, la fò numinè mujèr ed *Lucumone* int la sfilè di Etróssc par Caravnèl. Tótta Bulâggna la fò estasiè da cla gran blazza, mo lí, puvratta, l'andé atais a andèr al gabariòt parché quand i fénn al curtéi l'èra un gran zagnócc e lí la sfilè in vatta a un câr fté sâul con una stanléinna alzîra. Acsé la s ciapé una palmonît che a turnèr in scuèder ai vòls di mîs. Chisà se stäl nutèzzi äi

psèssen intarasèr a càl ragazèli che, al dé d incù, àl méttèn in mässtra tatt, cùl e tòtt al rèst pr arivèr d àura ed dvintèr *Miss* anca làur. Pinsandi pulidén, ai ò pròpi pòra ch'an i intarèsa un... billo. E cus' l' è ste "billo" a l dirò pò un'ètra vòlta.

Sbraghirén (G. L.)

Al nòn Zaiser

Ed mî nòn a sò bän pòc, a cradd ch'al séppa manchè quand mé avèva dû o trî ân. Ed ló i m n an dscàurs parècc' di sù fiù, i fradî ed mî mèder, ch'in èren mégga pùc! Defâti sò mujêr, mî nòna Giógglia, l'à avó ventión fiù.

Ai ò di arcòrd particolèr ed mî mèder e divèrs, asè cèr, dla zia Stèlla, dla zia Maria e pò dal zio Giusèppe e dal zio Augùsto. Ed tòtt làur ai ò memòria ed socuànt fât ch'a cuntarò int un'ètra ucašiàn. Adès a v dirò al quèl insòlit dal tranvài.

La nòna Giógglia e al nòn Zaiser i stèven ed cà al Lépp ed Caldarèra e pr andèr a Bulàggna i andèven a pî fèn al Pânt Lóng e lé i ciapèven al tranvài, che a chi ténp l'èra tirè da di cavâl. Par méttres a sèder an i èra brîsa àl pultràn o i scanén separè, mo sàul dàu banchèrini apugè al fianchè laterèli dla vtùra. Mî nòna, ch'l'avèva scuèsi sänper al panzàn, l'èra ajutè da sò maré pr andèr in vatta al tranvài. Al nòn Zaiser, ch'l'èra un umàn èlt dû mèter e l'èra anc dimónndi rubòsst, apanna in vatta al gèva fòrt, che tòtt i sintèssen:

- *Méttet a sèder, Giógglia!*

Lî, puvràtta, la fèva un gèst col brâza avèrti, cme par dîr:

- *In dóvv?* - Parché i sît a sèder i èren tòtt ocupè e inción as muvèva.

Alàura al nòn, sänza dîr bèo e sänza fèr gnanc na pîga, l'andèva da un cô d ónna däl banc e al la tirèva só fèn al'altazza dla sò zintùra: tòtta la žánt a sèder i šguilèven žà e alàura ló al turnèva a dîr:

- *Méttet a sèder, Giógglia!*

Al nòn l'èra ón ch'al dscurèva pòc, al n'èra brîsa un tacalît, mo zèrt quí an i tolerèva brîsa. E pò bisàggna anc arcgnòsser ch'l'èra un gran bèl gèst vèrs la sò bèla.

...

Al cavalîr

L'èra l'èx propietèri dla butaiga *La Coroncina* ed vî Indipendänza, in

dóvv al vindèva d incòsa, cum al gèva un mî amîg: dal'agàccia ala curazè, artéccol nùv, nèt e arlusént. Dâpp al falimänt l'avré una butaiga int la vî Santa Margarèta, dóvv al tratèva tòtta ròba vècia, spass antîga: malnatta e puzlânta. Ló, puvràtt, al vivèva sänper lè, só cla scràna dé e nòt, an l'abandunèva mî. A cradd ch'l'avèss àl ganb paralizè, l'èra lèrz e fetänt. L'âcua, a pinsèva, an la vdèva brîsa da chisà quant tänp.

Mé ai èra un ragazén, scuèsi tòtti àl sîr, vgnand fòra dal lavurîr a gèva a un colèga, mî amîg:

- *Andaggna dal Cavalîr?*

E ló, a cal pònt, al tachèva a rédder, un pòc parché a i andèven spass, e un pò pr al mî cunpurtamänt, dâpp, quand ai èren là.

Mé ai èra atirè da tanta ròba, una vòlta l'èra un biziclén, un'ètra un binòcol opûr una màchina fotografica. A cunpré anc un clarén, parché a vlèva studièr la mušica, còmm in seguît pò a fè. Ai ò cunsumè tant spudâc', mo mégga par tirèr só l'prèzi, che un acòrd a l'truvèven sänper, mo l'èra par vî dl udâur ch'ai èra in cl anbiänt. Quand a šmitèva ed tratèr, a m purtèva in vatta al óss e pò a spudèva al spudâc' inpargnè ed cla pestilänza, a n la vlèva brîsa mandèr žà, avèva pòra par la salût di mî pulmón. Giòrgio, al mî amîg, al guardèva e al ridèva. L'asculètva e al ridèva. Quant l'à ridó.

Ògni tant a se vdän anc adès, e tòtti àl vòlt al tîra fòra cla stòria lé e al tâca a rédder e an la finèss pió.

Alberto Garagnani

Ciao caro...

Ècco, a mé quand i um salûten acsé i um fan vgnîr só la fòtta! Parché, vdîv, cal *caro*, tra l'èter prunziè con gran sufizänza, a dirèv quèsi degnaziàn, l'è saggn che cla parsànna ch'l'è drî a salutèrum, la n s arcòrda brîsa al mî nómm e alàura al srèv asè ch'la gèss un bèl *ciao* e stièvo.

Am cäpita spass, spèzie con un zèrt funzionèri, ón ed quí ch'i ciäpen una šgrinbalè ed bajùc al mais pr an dezîder gnént e scaldèr una pultrâina, sänper sänza avair inciónna responsabilitè. *Bene*: st'ètra vòlta ch'l'um salutarà con un "*Ciao caro...*", mé ai arspundarò:

- *Sé, sé... câro té sócc'mel!*

F. C.

La siänza di nùster vîc'

Serpentèria (*Polygonum bistorta*) - bistorta, serpentina, dal volgo serpentaria per la forma della sua radice - che contiene tannino e acido gallico - pianta spontanea nell'appennino bolognese (Corno alle Scale, Scaffajolo ecc.). È una delle piante che possono sostituire la corteccia di quercia nella concia delle pelli. È conosciuta come astringente e come tale usata in medicina e veterinaria.

Vanigliän (*Nardosmia fragrans*) - vaniglia da inverno, spontanea ne' fossi e ne' muri, coltivata ne' giardini.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biännda

Nómmer 123 dal 2013

Diretâur iresponsäbil e limušnîr:

Fäusto Carpàn

Dsègn uriginèl:

Lupàmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén Sèra**

Strulgân eletrònic: **Âmos Lèli**

Abunamént par pòsta: almànc 20 € al ân.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto.carpani@alice.it

Al dizionèri ed riferimänt par càl paròl ch'ali én difèzzil da capîr l'è quasst:

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS – ITAGLIÀN

ITAGLIÀN – BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnîs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.marcopoli.it

"Andè bän int al canèl 2013"

Arena del Navile - Ponte della Bionda

Via dei Terraioli (zona Corticella)

Direzione artistica: Fausto Carpani

Inizio spettacoli ore 21,30

GIUGNO

Sabato 22	Serata inaugurale con Fausto Carpani, Antonio Stragapede, Sisén, Giampiero Sterpi, Giorgio Campi, Gigén Lîvra, Ruggero Passarini e altri.
Domenica 23	H2O - Henry Hooks Orchestra
Lunedì 24	Karaoke e Xfactor con Luca Lazazzera
Martedì 25	"Bologna cantava e canta" con Fausto Carpani, Antonio Stragapede e Gigén Lîvra . Una carrellata sulla canzone bolognese dall'ottocento a oggi.
Mercoledì 26	La Compagnia Al Nòstar dialàtt in "Lóng al èrzen ed Sèvna" tre atti di Marcello Gamberini
Giovedì 27	Presentazione di " La Miriam e socuanti ètri canzunàtt ", il nuovo CD di Fausto Carpani con la partecipazione di Gigén Livra, Antonio Stragapede, Daniele Dall'Omo, Ruggero Passarini, Vincenzo Serra, Giannicola Spezzigu, Roberta Nanni .
Venerdì 28	Balli di Gruppo con il NO STOP Choreographic Team (Alessio Citi Fitness Studio)
Sabato 29	"Questa è la mia città" canzoni, impressioni, immagini di e con Fausto Carpani
Domenica 30	Gruppo Emiliano (Paolo Giacomoni - Marco Chiappelli - Roberto Losi - Gian Emilio Tassoni)

LUGLIO

Lunedì 1	"Non solo Shadows" con le chitarre di Alberto Zerbini e Paolo Fantoni
Martedì 2	IVANO MARESCOTTI legge "Fuoco e neve" una storia vera d'amore e di libertà di Maurizio Garuti con la partecipazione de "I Mulini a Vento" e del coro delle Mondine di Bentivoglio.
Mercoledì 3	Recital di Fausto Carpani con Antonio Stragapede
Giovedì 4	Omaggio a Gorni Kramer nel centenario della nascita con Daniele Donadelli e Michele Marini .
Venerdì 5	Pive e cornamuse con i Cisalpipers
Sabato 6	GIORGIO COMASCHI racconta le sue "Mosche"
Domenica 7	Concerto del gruppo "Scent of blues"
Lunedì 8	Concerto del "Minor swing quintet live with mapo salato".
Martedì 9	Concerto di Antonio Stragapede e Daniele Dall'Omo con la partecipazione di Fausto Carpani .
Mercoledì 10	Per i più piccoli ritornano " I Burattini di Riccardo "
Giovedì 11	" Mundial '82: la pugna e la pipa ", i mondiali di calcio del 1982 rivissuti da Alessandro Pilloni e Andrea Santonastaso .
Venerdì 12	I violini di Santa Vittoria in "Concerto Bagnoli - i musicisti braccianti di Santa Vittoria"
Sabato 13	Giampiero Sterpi e la compagnia PiùOMENO in "Se torno a nascere"
Domenica 14	La Compagnia Pomodoro in "Il grande C" .
Lunedì 15	Karaoke e Xfactor con Luca Lazazzera
Martedì 16	"Canti dalla Toscana" con Lisetta Luchini, Marta Marini, Mauro Volpini con la partecipazione di Giuliano Piazza in occasione del XX° anniversario della morte di Piazza Marino .
Mercoledì 17	Commedia: "El badanti" , versione romagnola di "Da vîc' cum la mitagga?" di Carpani e Nanni con la Compagnia dla Zêrcia di Forlì .
Giovedì 18	Serata Folk/Blues con Luca Pagliani, Alex Cicognani e Dandy Bestia degli SKIANTOS.
Venerdì 19	Ballo sull'aia con " La violina "
Sabato 20	GIORGIO COMASCHI in " Calde le pere " con Marta Mondelli .
Domenica 21	Serata finale con sfilata presentata da Giampiero Sterpi . Partecipano alla serata gli attori Marco Masetti e Luciana Minghetti nell'atto unico " V arcurdèv? "

Dalle 19 stand
gastronomico con
crescentine e...

...con la polenta dei

I MATTI DELLA POLENTA

Via Sant'Isaia 84/A

...e i gelati della

Cremeria

Mascarella

...il tutto in collaborazione
con

VIA MARCONI, 84 - CASALECCHIO DI RENO - BO - TEL. 051 / 57.32.18 - 57.54.72
 • TV LCD E PLASMA • DVD • ALTA FEDELITÀ • TELEFONIA • BRICOLAGE • MOBILI
 • ARTICOLI DA REGALO • CASALINGHI • LISTE NOZZE • ELETTRODOMESTICI
 • ARGENTERIA • VENDITA E NOLEGGIO PIANOFORTI • CONDIZIONAMENTO
 • BIANCHERIA PER LA CASA • ABBIGLIAMENTO UOMO DONNA BAMBINO